

Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is (H7120)

Verkorte naam: *Herstellende hoogvenen*

1. Status:

Habitatrichtlijn Bijlage I (inwerkingtreding 1994)

2. Kenschets

Beschrijving: Dit habitatype betreft hoogveenrestanten waar nog een veenpakket aanwezig is en hoogveenherstel gaande is of tenminste naar verwachting mogelijk is. Naar de kleur is de veenbodem te beschrijven als zwartveen of witveen. Witveen is lichter gekleurd omdat deze veenbodem in geringere mate is gehumificeerd. Het biedt een beter uitgangssituatie voor het herstel dan zwartveen.

Het type H7120 heeft betrekking op herstellende hoogvenen in ruime zin, op landschapsschaal. De herstellende hoogvenen kunnen zowel aangetast hoogveen omvatten als aangrenzende (veenmosrijke) begroeiingen van natte heiden en restanten van droge heide op gedraineerde veenruggen.

Het aangetaste hoogveen bestaat uit vergraven hoogveen met de daarbij horende landschappelijke elementen zoals bulten, slenken en veenputten met veenmos.

Van nature komen geen bossen op hoogveen voor. Op (in het verleden) verdroogde hoogveenbodem kunnen echter wel bossen voorkomen, ze vallen dan eveneens binnen de definitie van habitatype H7120. Bossen in de randzones van de oorspronkelijke lenshoogvenen (laggzones) moeten worden gerekend tot habitatype 91D0. Zie voor uitleg de beschrijvingen van habitatype H7110 en H91D0.

Soms liggen kleine restanten levend of nagenoeg onaangetast hoogveen midden in de herstellende hoogvenen van habitatype H7120. Die levende hoogveenrestanten worden gerekend tot habitatype H7110, subtype A.

Binnen het habitatype H7120 herstellende hoogvenen worden geen subtypen onderscheiden.

Vegetatietypen:

Goed: Aangetast hoogveen binnen het hoogveenlandschap, waarbij nog wel veen resteert, om herstel mogelijk te maken; doorgaans betreft het dan begroeiingen van de (sub)associaties *Erico-Sphagnetum magellanici* (11Ba1), *Sphagnetum cuspidato-obesi* (10Aa1), *Sphagno-Rhynchosporium* (10Aa2), *Caricetum limosae* (10Aa3), *Ericetum tetralicis* (11Aa2) en *Erico-Betuletum pubescentis* (40Aa1).

Code habitat (sub)type	Code	Vegetatietypen	Representativiteit
7120	10AA01A	<i>Sphagnetum cuspidato-obesi typicum</i>	goed
7120	10AA01B	<i>Sphagnetum cuspidato-obesi sparganietosum angustifolii</i>	goed
7120	10AA02A	<i>Sphagno-Rhynchosporium sphagnetosum cuspidati</i>	goed
7120	10AA02B	<i>Sphagno-Rhynchosporium sphagnetosum recurvi</i>	goed
7120	10AA03	<i>Caricetum limosae</i>	goed
7120	10RG01	<i>RG Sphagnum cuspidatum-[Scheuchzerietea]</i>	goed
7120	10RG02	<i>RG Carex rostrata-[Scheuchzerietea]</i>	goed
7120	10RG02	<i>RG Carex rostrata-[Scheuchzerietea]</i>	matig
7120	10RG03	<i>RG Eriophorum angustifolium-Sphagnum-[Scheuchzerietea]</i>	goed

Code habitat (sub)type	Code	Vegetatietypen	Repre- tativiteit
7120	10RG04	<i>RG Molinia caerulea-Sphagnum- [Scheuchzerietea]</i>	goed
7120	11AA02A	<i>Ericetum tetralicis sphagnetosum</i>	goed
7120	11BA01	<i>Erico-Sphagnetum magellanicum</i>	goed
7120	11RG01	<i>RG Eriophorum vaginatum- [Oxycocco-Sphagnetea]</i>	goed
7120	11RG02	<i>RG Molinia caerulea-[Oxycocco- Sphagnetea]</i>	matig
7120	11RG03	<i>RG Myrica gale-[Oxycocco- Sphagnetea]</i>	matig

Betekenis binnen Europa: zeer groot.

De hoogvenen van de West-Europese laagvlakte (Nederland, Noord-Duitsland) vormen binnen Europa een apart type (lenshoogvenen of vlakke hoogvenen).

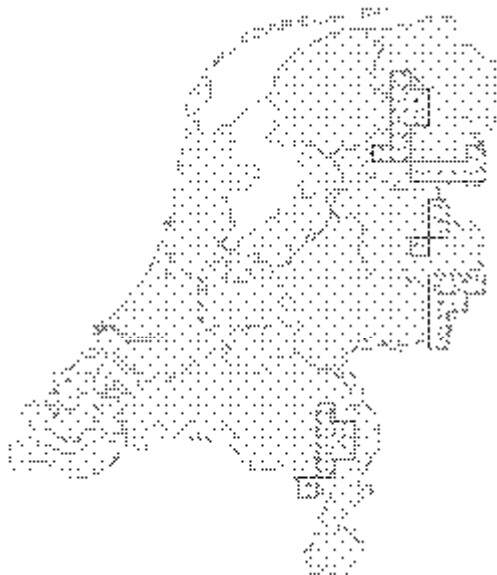
3. Kwaliteit

Kenmerken van een goede structuur en functie

- Plas-dras situatie;
- Witveen is aanwezig;
- Slenk-bult patronen zijn aanwezig;
- Verlanding met veenmosgroei treedt op in putjes;
- Aanwezigheid van natte heide.

4. Bijdrage van gebieden

Verspreiding binnen Nederland: Het natuurlijke verspreidingsgebied omvat grote delen van de hogere zandgronden, met name in Noordoost- en Zuidoost-Nederland.

Verspreidingskaart herstellende hoogvenen

Huidig voorkomen en Natura 2000: Aangetaste hoogvenen komen in ons land verspreid voor op de hogere zandgronden. Het totale oppervlakte bedraagt naar schatting 11.000 ha. Feitelijk behoort de huidige oppervlakte aan hoogveen in ons land vrijwel in zijn geheel tot dit habitatype. Minder dan 1000 ha is te beschouwen als rustend hoogveen (onvergraven en oppervlakkig

ontwaterd). Slechts een miniem gedeelte wordt opgevat als 'actief hoogveen' (zie habitatype H7110).

De terreinen met grote oppervlakten van aangetast hoogveen zijn vrijwel allemaal Natura 2000 gebied: Bargerveen (33), Buurserzand en Haaksbergerveen (53), Engbertsdijksvenen (40), Fochteloërveen (23), Groote Peel (140), Korenburgerveen (61), Deurnsche peel & Mariapeel (139), Wierdense Veld ((43), Witterveld (24) en Dwingelderveld (30). Verder zijn drie grensoverschrijdende veengebieden aangemeld, te weten: Aamsveen (55), Witte Veen (54) en Wooldse Veen (64).

H7120 herstellende hoogvenen: *relatieve bijdrage van Natura 2000 gebieden*

Natura 2000 gebied	Huidige rel. bijdrage (1)	Potentiele rel. bijdrage (2)	Argumentatie (1) of (2)
Bargerveen	++	++	(1) Opp. >15% goede kwaliteit
Deurnsche Peel & Mariapeel	++	++	(1) Opp. >15% goede kwaliteit
Fochteloërveen	++	++	(1) Opp. >15% goede kwaliteit
Engbertsdijksvenen	+	++	(1) Opp. >15% matige kwaliteit (2) van matige naar goede kwaliteit
Aamsveen	+	+	(1) Opp. < 2% goede kwaliteit
Buurserzand & Haaksbergerveen	+	+	(1) Opp. 2-15%
Groote Peel	+	+	(1) Opp. >15% matige kwaliteit
Korenburgerveen	+	+	(1) Opp. 2-15%
Wierdense Veld	+	+	(1) Opp. 2-15%
Witte Veen	+	+	(1) Opp. < 2% goede kwaliteit
Witterveld	+	+	(1) Opp. 2-15%
Wooldse Veen	+	+	(1) Opp. < 2% goede kwaliteit
Dwingelderveld	+	+	(1) Opp. < 2% goede kwaliteit

5. Beoordeling landelijke staat van instandhouding

Trends: Het is onduidelijk in welke mate aangetaste hoogvenen in het verleden voorkwamen. Waarschijnlijk bestond al vanaf de Middeleeuwen een fors deel van de randen van grote venen uit aangetast hoogveen. Daar vond lange tijd kleinschalige turfwinning plaats. Sinds circa 1975 is het overgrote deel van de grotere veenrestanten beschermd natuurgebied en na die tijd is de oppervlakte stabiel.

Recente ontwikkelingen: In de afgelopen jaren wordt veel tijd en energie gestoken in het herstel van actief hoogveen. De eerste herstelprojecten begonnen rond 1980. Het succes varieert vooralsnog. De verwachting is dat het levend hoogveen zich zal uitbreiden en dat daarbij de omvang van het aangetast hoogveen vermindert.

Beoordelingsaspect natuurlijk verspreidingsgebied: gunstig

De omvang van het verspreidingsgebied is sinds de jaren 1980 stabiel.

Beoordelingsaspect oppervlakte: gunstig

De oppervlakte is in de loop van de afgelopen eeuw sterk achteruitgegaan, maar sinds de jaren 1980 min of meer stabiel.

Beoordelingsaspect kwaliteit: gunstig

1. Typische soorten: Er zijn geen aanwijzingen dat de soortensamenstelling in de afgelopen vijftig jaar in negatieve zin is veranderd.

2. Structuur en functie: Voor het behoud van deze aangetaste vorm van hoogveen zijn de ecologische condities voldoende.

Beoordelingsaspect toekomstperspectief: gunstig

De verwachting is, dat door verder herstel van de hydrologie (regionaal en op locatie) geleidelijk een groter deel van de aangetaste hoogvenen kan worden omgevormd naar levend hoogveen. Een gunstige ontwikkeling hierbij is het verbeteren van de luchtkwaliteit.

Definitie gunstige staat van instandhouding: Voor een gunstige staat van instandhouding dient de huidige verspreiding en oppervlakte van de hoogvenen niet af te nemen. De hydrologie van deze gebieden mag niet verslechteren.

Oordeel: gunstig

Aspect	1994	2004
Verspreiding	gunstig	gunstig
Oppervlakte	gunstig	gunstig
Kwaliteit	gunstig	gunstig
Toekomst-perspectief	gunstig	gunstig
Beoordeling Svl	gunstig	gunstig

6. Bronnen

- Streefkerk, J.G. & Casparie 1987. De hydrologie van hoogveensystemen. Rapport 1987-19, Staatsbosbeheer, Utrecht.